

PONTSO YA BOSUPA

Ketsahalo ya pele

Ke lapeng ha Bene mosadi wa hae o behile matsoho hloohong o ntse a se kgitla kamora ho utlwa hore monna wa hae o tswa hlasela Ntsie ha hae. O bona Bene a kena ka heke mme o hikitsa le ho feta.

Bene: Molato keng ha e ka o shwetswe tje?

Mosadi: Hao Ntata Tatolo hobaneng o re tlotlolla tje? Na o ka re etsa setshehisa sa mose oo tje? Ho ne ho se tsela e betere yah o sebetsa taba ee ho ena le ho hlasela Ntsie ha hae? Kannete o ka etsa taba e dihlong ha kaale? O nahana batho ba to re re batho ba jwang? Hona Tatolo ha a utlwa hore o ntse o bata batho ka lebaka la hae o tla reng?

Bene: Hela mosadi ntlohelle ka ditaba. Ke tlile mona ho tla lata Tatolo morena o a mmatla. O kae? Mmolelle morena o batla ho mmona. Ke tena ke ntse ke kena ka hare tjena ke manyofonyofo ana a hae. Tatolo! Tatolo! O kae na moshanyana eo?

Mosadi: Ke yane sakeng. Tatolo ntate wa hao o ntse a o bitsa.

Tatolo: Ke sa kwalla dikgomo ntate ke ya tla.

Bene: Etsa kapele monna ha ken a peralla mona ke emetse wena.

Tatolo o tla a matha.

Tatolo: Ke nna enwa ntate. Molato keng ntate?

Bene: O re molato keng athe ke wena ya nketseng manyofonyofong ana. O ne o kene moradi wa Ntsie ka eng banana ba le bangata hakaale motseng moo. Jwale ke enwa o o phareha ka molato. Ke hore bana ba rona ha le re mamele. Ke tswa bata ntatae le sa tshelweng ken ta ke ho nna a tsamaya a bua ka lelapa laka. Nka se dumella mang kapa mang ho tella lelapa laka.

Tatolo: O bolela jwang ntate ha o re o tswa mo bata le sa tshelweng ke nta? O bolela hore o tswa lwantsha Ntate Ntsie? *Tatolo a ntsha mahlo dinameng.*

Bene: Ke hlile ke tjho jwalo. O nkutiwa hantle. Ha ke tellwe ke banna nna.

Tatolo a tadima ntatae a se dumele seo a se utlwang.

Bene: Ha re potlake morena o re emetse.

Tatolo: Ntate hantle ho etsahalang? Ke batla ke ferekane ke seo o qetang ho mpoella sona. O re o tswa lwantsha ntate Ntsie? Hobaneng?

Bene: He monna, ke kgotla moo jwale? Ke ntse ke re re potlakele moreneng wena o batla ho nkenya kgotla jwale.

Bene a hatisa maoto mme Tatolo a tla a matha ka mora hae ho ya moreneng.

Ketsahalo ya bobedi

Ka hara motse basadi ma motse ba eme matlotlosia kamora ho bona ntwana ya Bene le Ntsie. Makabelo o eme le Puleng ba shebile ha Tumi le Ntsie mme ba qoqa.

Makabelo: Ao tjhe dintho tsa motse oo!

Puleng: Mosadi! Ke mehlolo

Makabelo: Hantle ho etsahala eng mosadi? Lona le e be le di tseba ditaba tsa motse ona.

Ho fihla Maditaba a hlahlile mahlo.

Maditaba: Helang basadi na le utlwile na ka moradi wa Tumi? (*O tshehela hodimo*).

Puleng: He motho o rata ditaba enwa. Hana ba re lebitso lebe ke seromo. Ke ditaba dife jwale Maditaba?

Makabelo: Re sa tla kena kahare ke Maditaba.

Maditaba: Butleng basadi ke le qoqele. Moradi waTumi ke moimana basadi. Ho utlwahala hore o etseditswe ngwana ke mora wa Bene. Empa ekare ba re o boetse o utlwana le moshanyana wa motsing wa Ha Paki. Ho bolelang hore ha a tsebe na ntata ngwana ke mang.

Puleng: Butle Maditaba ka leshano.

Makabelo: Ke o tseba o le tjena wena Maditaba. O di nka kae ditaba tsee?

Maditaba: Ha le ka mamela la tlohela ho nkena hanong?

Puleng: Bua re mametse he.

Maditaba: Jwale ekare Bene o utlwile hore ho thwe ke mora wa hae ya sentseng. Ke ha a tla ya ha Ntsie ho ya ikutlwela. Bare...

Makabelo o mo kena hanong hape.

Makabelo: Ba re ke mang?

Puleng: Ke tseo hee.

Maditaba: Ke ne ke feta nna, ha ke tla utlwa lerata la Bene a tshepisa Ntsie

diopa pina.

Makabelo: Hao Maditaba, o qeta hore ba re. Jwale o se o re o utlwile ha o feta? Ao tjhe mosadi o leshano enwa.

Maditaba: E le hore lona ha le a bona Bene ha a ntse a lwantsa Ntsie ha hae?

Puleng: Re bone empa re nyatsa ha o sa re bolelle nnete. Ke mang ya tsebang hore moradi wa Tumi ke moimana le hore o imisitswe ke mang? Le ne le le kae ha a ima? He le rata ditaba tsa batho hle.

Maditaba: E re ke le tlohele ha le sa batle ho utlwa ditaba.

Maditaba o ba siya ba ntse ba maketse. Pelenyana mane o bona Palesa le Thato le Katleho ba etswa sedibeng mme o ba hwehla ka letsoho hore bae me.

Maditaba: Helang basadi. Na le se le di utlwile tsa motse oo?

Ba arabela ka boraro ba bona.

Ke dife jwale Maditaba?

Maditaba: Hao! Athe lona le phela kae? Ha le so di utlwi tsa ha Tumi?

Palesa: Tjhe, di reng?

Thato: Dife tsa moradi wa hae?

Katleho: O entse jwang moradi wa Tumi? Le se ke la re tshosa hle.

Palesa: Hao batho ba makatsa ruri. Ke yona taba eo o re emiseditseng yona ee Maditaba?

Katleho: Hao athe o a di tseba na Palesa? Re qoqele he.

Palesa: Hoja ha o na moradi wena Maditaba.

Thato: Tlohella Maditaba a bue hle. Akere ha se moradi wa hae ya immeng.

Katleho: Le reng? Moradi wa Tumi ke moimana? Jonna we! Ekaba Tumi o lekehile ho jwang? Hao basadi bana athe ke batho ba jwang? Jwale Maditaba ke tsona ditaba tseo o ntseng o di jala jala tsee?

Thato: O di jala jwang athe ke bona ba tlamelletseng mora Bene ka hore ke yena ya imisitseng? Tlohellang Maditaba.

Palesa: Ha ke dumele hore Thato o dumellana le Maditaba le wena o tswetse moradi. E re ke itsamaele ngwana batho ke le siye le bua ka batho.

Maditaba le Thato: Tsamaya le jwale.

Thato: Hehehehehe! O ne a tseba Tumi hore e tla ba ho tje kajeno? Na o sa hopola mohla matjhonisa a tlang haka a tlo nka thepa ya ka hore o ne a bontshitswe ke Tumi hore na haka ke kae? Ke ne ke tjho hore le tla mo tjhbela le yena. Kajeno ho jwang? Bophelo ke le lebidi hle.

Maditaba: Aa! Mosadi, athe o thabile tje? O thabela tsietsi ya mosadi e mong? Nna ke ne ke le qoqela ke sa tsebe hore o jaretse Tumi lerumo ka dikobong. Empa he di jwalo mosadi. Ngwana ke eo o imme o siile sekolo ka lehare. Ba re ba mo ntshitse sekolong ho ba ba hlajwa ke dihlong tsa hore batho batla reng ka moradi wa bona eo ba neng ba mo nketse hodimo ha kana. Tjhe bana ba tla o theolela fatshe hle. Ha o ikakasa batla o beha fatshe. Empa Tumi yana ha a ikakase hle o mpa a hlahetswe ke tsietsi.

Thato: Tsietsi ya eng? E mo loketse ena e mo hlahetseng. Hape ba tlohelle ho etselletsa mora Bene hoba ngwana enwa wa hae e ne e le pere e senang ditomo. A matla hohle mona re mmona le bashanyana ba fapaneng.

Maditaba: Ao tjhe ha o hloile motho o mo hloile hle mosadi. Motho e mong le e mong o a tseba hore Mamello ke ngwana ya neng a hlompha haolo motseng mona ho fapana le baradi bana ba lona. Le wena o paki empa feela o hloile mmae. Ngwana eno o wetswe ke tsietsi hle mosadi.

Thato: O batla ho reng Maditaba? Wa tla ka itlama he ka lepeketla. Kapa o tshepitsitse mabele? Ke a o tseba wena o ka se buellele motho feela. Ho teng seo a o tshepitsitseng sona.

Maditaba: Le haeba ho thwe ke Maditaba nnete yona ke ntse ke e tseba. Ha ho letho leo a ntshepitsitseng lona. Feela batho ba motse ona ke a ba tseba hle. Le mona hampe ebile le kgopo.

Thato: Tsamaya! O ntse o tshwana le bona le wena. Ke ne ke re kaba o motho.

Thato o arohana le Maditaba mme o honothela tlase.

Enwa ya bitswang Maditaba o ipona bobetere ka nna? O nahana hore ke mang yena? Nywenywenywe! Ha a tlohe mona. Tumi yena o laehile hle.

Ketsahalo ya boraro

Ntsie o fihla ha hae o fumana Tumi le Mamello ba dutse tlasa sefate ba ntse ba kgotsa kgafetsa. Ha Tumi a bona Ntsie a mo kgahlametsa ka letoto la dipotso.

Tumi: Ntate ekaba le jwang leqeba. Na ha o opelwe? Madi a emisitse? Morena yena o itseng?

Ntsie: Butle hle ka letoto lena la dipotso. Mphe sebaka sa ho araba. Leqeba ha le sa fopha madi. Mofumahadi o le tlamisitse ka disebediswa tsa hae tsa tshohanyetso. Ke tlile mona ho tla lata Mamello. Morena o itse ke tlo mo lata.

Tumi: Mamello o ya kgotla? Ao tjhe, e seng ka moradi waka a bile a ithwetse.

Ntsie: Butle hle. Mamello ha a ye kgotla empa o tla ba le mofumahadi.

Tumi: Le nna ke tla le yena. Nke ke ka dumela ka moradi wa ka hore a nne a ilo botswa dipotso tse bohloko mono. Ke tsamaya le yena.

Tumi a mathela ka tlung ho ya rwala dieta le tuku. A tswa a sala Mamello le Ntsie morao.

Ntsie: Ha ho lebaka. Ha re ye. Ha ke nahane mofumahadi a tla ba le bothata ha o le teng.

Bohle ba tsamaya ho ya moreneng.

Ke kgotla ho dutse banna ba lekgotla le Bene le mora ho fihla Ntsie.

Ntsie: Morena! Ke phethile thomo ya hao. Moradi o teng le mofumahadi mane lapeng.

Morena: Ke hantle banna ha le kgutlile kapele. Re tla qala ka wena Tatolo o tsebe ho ya kwalla dikgomo. Monna re o bitsitse tjena hoba hona le qakanyana eo e leng wena feela ya ka e rarolang. Bontatao ba lekile ho e sebetsa empa e ba hlotse hoba monga ditaba ke wena. Ke batla hore o mpoelle nnete. Nnete feela monna ditabeng tseo ke tlang ho o botsa tsona.

Tatolo: Ke a dumedisa morena le lekgotla la hao. Ke a o tshepisa morena hore ke tla o bolella nnete. O ka mpotsa eng kapa eng.

Morena: O a bona he. Ke rata motho ya tjena ka wena. Mpoelle he. Na o tsebana le Mamello moradi wa Ntsie?

Tatolo: Ee morena ke a mo tseba.

Morena: O mo tseba jwang?

Tatolo: Ke kgarebe ya ka morena.

Morena: Ke kgarebe ya hao le jwale kapa e ne e le kgarebe ya hao?

Tatolo: Ke kgarebe ya ka le jwale.

Morena: O qetetse neng ho kopana le yena?

Tatolo: Ke qetetse maobane morena empa le kajeno hoja ntate a se re key a batleha kwano ke ne ke ilo kopana le yena.

Morena: Mh! Ke a bona. Na o a tseba hore ke moimana?

Tatolo: E, morena ke a tseba.

Morena: Na ke wena monga molato?

Tatolo: E, ke nna morena.

Ha utlwahala modumo wa banna ba lekgotla. Haele Bene yena a hla a qhomela hodimo a hwantaka a ntse a honotha. A nto boela lekgaleng leo a neng a le dutse a tadima mora.

Morena: Ke eo taba. Le ikutlwetse. E saleng jwale? Le dipaki hore Tatolo o dumetse molato. Ha ho hlokehe le ho botsa Mamello dipotso. Ho lokile monna o ka lokoloha.

Tatolo: A na ke phetho seo morena a neng a mpitseditse sona?

Morena: Ho jwalo mora. Ke lebohile ka nnete ya hao. E se eka le bohle ba ka tshwana le wena. O hlokomele lesea la hao he monna ha le se le hlahile o se ke wa iketsa banna bana bao e reng ha ngwana a hlaha ba be ba kgola phalo.

Tatolo: Tjhe morena. Nke ke ka mo siya. Ho leboha nna morena. Ntate o tla nthola lapeng ke potlakele dikgomo.

Bene a se ke a araba a mpa a sunya molomo kobong.

Morena: Ntsie, tsamaya o ilo lokolla Mamello le mmae ba ye hae. Taba ena e se e batla rona banna feela.

- Ntsie:** Ke tla etsa jwalo morena.
- Ntsie a se ke a senya le nako a tsamaya ho ya lokolla mosadi le moradi.*
- Ha a sa ile jwalo morena a shebana le Bene mme a bolella Bene hore hang ha Ntsie a fihla a hle a kope tshwarelo le pele ba qala ditaba.*
- Ke lapeng ha morena ho dutse mofumahadi le mafielo a hae a mabedi le Tumi le Mamello. Ntsie o kena a bososela.*
- Tumi:** Hao ntate, athe o nne o bososele? Ekaba o tla ka dife he hoba re sa letile re emetse pitso ya morena? Ebe ke eng e ka o bososedisang tje?
- Ntsie:** Butle mosadi ke bue le mofumahadi. Mma rona!
- Mofumahadi:** Dumela Ntsie. Tumi o nepile o bonahala o tletse thabo sefahlehong mona. Ebe ke di fe? Ke re kaba le tshohla tabahadi kgotla kwana na ke yona e etsang hore ebe sefahleho se batuweng se se se kganya kgotso tje?
- Ntsie:** Mofumahadi wa ka ditaba di mosenekeng. O tla ikutlwela ho morena feela ha ho lebaka la hore sefahleho sa ka se se kganye kgotso kajeno.
- Tumi:** Hona ke mohlolo. O tlo bitsa ngwana jwale?
- Ntsie:** Ke tlo le lokolla hore le ye hae. Taba eo le neng le e bitseditse mona e se e itshebeditse ha le sa hlokeha. Tsamayang le yeng ha eke tla le fumana teng.
- Mofumanadi:** Ruri mehlolo ke dinoha mesenene ke batho. Ena taba e kgwadi e kgwatsana.
- Ntsie a tshehela hodimo ha ba ha hlaha mehlare.*
- Tumi:** O opile kgomo lenaka mofumahadi. Re sa tla ke re di utlwe. Ha ke eso bone ntata Mamello a tsheha ho bile ho hlaha mehlare. Le ha hole jwalo e re re tsamaye mofumahadi. Ke ne ke siile feela lapeng mane ke re ke phallele mona ke se tlohelle ngwana a tsamaya a le mong. Re lebohile haholo.
- Tumi a ema a tsamaya le Mamello. Ntsie le yena a kgutlela kgotla.*
- Ntsie a fihla kgotla a fumana ho se ho emetswe yena.*

Morena: Dula fatshe monna Ntsie re se re emetse wena feela. Banna le ikutlwetse ditaba tsa mora wa Bene ka ditsebe tsa lona. Pele re di sebetsa, Bene ke fa wena sebaka sena.

Bene: Ke a leboha morena le banna ba lekgotla. Ke utlwa ke sa tsebe na ke qala kae. Ke swabile nko ho feta molomo. Empa pele ke tla rata ho kopa tshwarelo ho wena morena ka ketso e swabisang eo ke e entseng motseng wa hao. Ke boele ke kope tshwarelo ho wena Ntsie. Monna ke tshaba le ho o sheba mahlong. E se e ka o ka e nka senna taba ena mme ra bopa kgotso. Ke swetsitswe ke moraka. Bana ba rona ba re swabisa ntate. Ke bile lewatla ka nkwa ke pelo mme ka dumela seo pelo ya ka e mpoellang sona. Ke ne ke sa lokela ho o hlasela ha hao. Le jwale o matsoho a maruru hoba e mong a ka be a mpolaile a mpolaetse ha hae. Ke entse ketso e mpe e swabisang. Nkabe ke ile ka bua le mora wa ka pele ke inkela diqeto tse fosahetseng. Taba ena e etsahetseng kajeno e nthutile taba e kgolo. Ya ho se sebetse ditaba ka mehopolo empa ho batla mahlakore ohle ha ke sebetsana le ditaba. Ke boetse ke ithutile hore ha o sa tsamaye le ngwana o se ke wa re o wa mo tseba. Ha ke tsebe le hore na ke ilo shebana jwang le mosadi waka. Ke kopa o nkopele tshwarelo ho Tumi le Mamello. Tumi ke motho ya ntlhomphang haholo ke a ipotsa hore na o sa tla ntlhompha na. Ke hlabiswa dihlong ke hore Mamello o imme setloholo sa ka. Yena ke tlo shebana jwang le yena. Morena le banna ba lekgotla kannete ke se ke itshwetse mokgubu. Ke fahlile mmuso ka lehlabathe. Ntshwareleng ba heso.

Morena: Ntsie, ditaba ke tseo di lebisitswe ho wena. O ka reng ha o araba?

Ntsie: Ke a di utlwa morena. Nna kere ha ho pharela banneng. Kaofela ha re le tjena re tswetse bana. Re a tseba mathata ao bana ba rona ba re fang ona. Ke thabetse feela hore moradi waka ha a kaba a hlabiswa dihlong ka ho botswa ntata ngwana. Nna Bene ke o tshwaretse mme ke a tseba le Tumi o tla o leballa. Ke rata hoba o ithutile ho hong ditabeng tsena. Morena ke thabetse le hore taba tsena di tla hlakola le sekgobo se jarisitsweng moradi waka motseng ona. Ditaba tsa hore moradi wa ka o ne a matha le bashanyana ba bangata motseng mona le hore o jarisitse Tatolo molato oo e seng wa hae di itshebeditse kajeno. Pelo ya ka e imolohile. Ke tletse thabo.

Morena: Monna o bua tjena Ntsie monna. O lehlohonolo wena Bene e le kannete hore e be o fumane motho ya kang Ntsie tjena. Monna ya nang le tshwarelo. Ke a tshepa ke la pele ebile ke la ho qetela o etsa ketso e tjena motseng mona. Feela nke ke ka o tlohela feela. Ke o ahlola kgomo ka boitshwaro bona ba hao ka hara motse ona

wa ntate. Ke batla ha bosiu bona bo esa e be e le mona. Ha le tloha mona le ilo sebetsa ditaba tsena tsa bana ba lona ka kgotso. Le tlohelle ho hlabisa bana dihlong. Le Mamello ha a batle ho nna a ntse a tujwa ka ditaba tsa mabarebare. Banna le ka ikela. Ke a leboha ka mamello ya lona ya ho sebetsa ditaba tsa motse ona.

Ha utlwahala modumo hape. Banna ba kgotsa ba sa qete. Ba nto tswa ka makgoro ho ya mahae. Ntsie le Bene le bona ba tshwarana ka matsoho ba nto arohana.

Ketsahalo ya bone

Ke tseleng. Bene o hatisa maoto eka ha a batle ho tsamaya le banna ba bang a ba a dikela ka lengope.

Bene o bua a le mong.

Bene: Ha o tshaba o tshabe bana. Ke hore ke swabile hona hoo. Ha ke tsebe nka iketsang. Hoja ka mamela mosadi ha a ne a nkeletsa hore ke tlohelle Tatolo. Ebe ke tlo reng ho yena ha ke fihla hae? Ke hore ha ke batle le ha ba mpona mona motseng kamoo ke fetileng ke le makwebeta ka teng. Mh! Hona bana baa ba kopanela kae, neng ha Tatolo a re le kajeno o ne a ilo kapana le Mamello? E le hore ha a ka ba a mmamela ha ke bua le yena hore a se hlote a kopana le ngwananyana eo? Hona e le hore batho ba tseba empa ba sa mpoelle? Ebe le Matatolo o e tseba taba ee? Ruri hona ke lebote. Hana ke tlo qala kae ho lefa molato? Hona haeba Tatolo o rera ho nyala ngwana eo ke tlo etsa jwang? E re ke tlohele ho ingamangama le ho ipotsa dipotso tseo ke senang dikarabo tsa tsona hona jwale. Ke ipotsa feela hore na batho ba tlo reng ha ba mpona ke kganna kgomo eo ke e ahlotsweng ke morena hoseng ka ho bata Ntsie. He banna ho thata fatshe.

Bene ha a hlokomele hore o se a fihlile ha hae.

Matatolo: Hao ntate, wa bua o le mong tje ekaba molato keng motaung?

Bene: Be! mosadi, o ntshosetsang na? Ha ke a o hlokomela.

Matatolo: O ne o tla ntlhokomela jwang o shebile fatshe eka o bua le lefatshe?

Bene: He monna ditaba di nkimetse mane kgotla. O kae Tatolo?

Matatolo: O fehlile mona a tatile a re o ilo kwalla dikgomo. A na molato o teng?

Bene: Ke se ke tjhulo hore ditaba di nkimetse mane kgotla. Tatolo ke yena ya ntswileng tlase. Ebile ba ntse ba kopana letsatsi le letsatsi tlasa nko tsa rona mona re sa ba bone. Ntle le haeba wena o ne o tseba taba ena. Ha ke sa tseba na ke kgolwe eng jwale. Ke se ke fetohile ngwana ya sa tsebeng letho jwale. Ke ne ke tiisa ke re ke tseba mora enwa wa ka athe ke a ithetsa. Wena o tsebang?

Matatolo: Ha ke tsebe letho ntate. Ke mpa feela nke keng ka emela ngwana. Bana bana ha re tsamaye le bona jwale o ka se tsebe tseo ba di etsang ha ba le thoko le rona. Ke ne ke ipotsa feela hore ngwana e monyenyanane hakaale wa Ntsie a ka etselletsa Tatolo jwang e le abutiae. Empa le teng ka kgutla ka re o ka se tsebe metsamao ya bana bana. Basadi! Ke taba e kaakang? Jwale ba tsebile jwang? Ke yena Tatolo ya ba bolelletseng?

Bene: Ke yena ya bolelletseng morena le lekgotla la hae. Kamora hore ke mo late mona morena a mmatla, mme ke mo kope makgetlo ho latola molato, o fihlile a di barutsa ha a fihla moo. E ile ya ka nkare lefatshe ngamoha ke kene. Nahana kamora ho hlasela Ntsie ha hae ke mo bata ka sehloho.

Matatolo: Basadi! Jwale wa etsa jwang?

Bene: Ka thola ka mamela. Ho ne o re ke mo fofele ke mmate le sa tshelweng ke nta hlooho e mpe ena ka mpa ka ithiba kaha ke ne ke se ke sentse. Ka utlwa e le ngwana ya kgopo ka mokgo makatsang.

Matatolo: Ekaba Ntsie yena o ne a le jwang nakong eo Tatolo a le bolellang hore ke monga molato?

Bene: Ha nka ba ka batla le ho mo tadima mahlong. Ke ne ke iname ke sa batle a bone ditlhong tse neng di nkaparetse. O tsebe ke ile ka tlameha ho kopa tshwarelo. E mpe le ho feta ke hore morena o nkahlotse kgomo ka ho baka moferefere kahara motse wa hae. Ke nahana feela nakong eo ke e kgannang ho ya moreneng. Batho ba motse ona kamoo ba ratang ditaba bat la be ba eme matlotlosia jwalo ka kajeno.

Matatolo: Ke maswabi ntate. Nna ke re o tlohelle ho nahana ka batho. Motho e mong le e mong o na le mathata a hae. Wena ha feela o kopile tshwarelo ho Ntsie mme a o tshwaretse ke yona taba ya bohlokwa.

Bene: Monna, ke tshaba Ntsie. O a tseba ha a kaba a ikgantshetsa nna empa o ile a hla a ntshwarela ra ba ra tshwarana ka matsoho. Ho bolelang hore hona jwale ha se yena eo ke nang le bothata le yena. Hona jwale ke a kgolwa di se di tsamaile ka mohala wa tjetjhe mme di tletse motse ona. Feela ke tla reng? Le tsona ke di ya banneng. A ko ntsholele dijo ke je. Ke sa tla inahanela taba ena hantle.

Matatolo a siya monna kantle moo a dutseng teng a kena ka tlung ho ya tsholela monna. O bua a le mong.

- Matatolo:** Hoja monna enwa o ile a ka mmamela. Ho ka be ho se tjena. Bona na e se e le sono se jwang. E se e le hore motho o ka se hlale o re ke ne ke o jwetse. (*O tsheha ha sesame*) Basadi! E re ke mo isetse dijo pele a ntja ka bohale.
- Matatolo:** Dijo ke tsena motaung.
- Bene:** Ke a leboha mme.
Ho fihla Tatolo a tsamaya le rangwanae Kabelo mme ba fetela moo Bene a neng a dutse teng.
- Kabelo:** Dumela weso.
- Bene:** O hlaha kae na moreso? Hona o kopana kae le Tatolo?
- Kabelo:** Ke hlaha lapeng. Tatolo o fihlile ho nna mane a mpoella hore le ne le bitsitswe mane moreneng hape e kare o batile Ntsie. Ebe molato e ne e leng weso?
- Bene:** Hela ngwana monna. Ditaba di sa ya kae ngwetsi e sa thoba. Ho se ho etsahetse diphoso tse ngata haholo. Ke tena ke kena ka hare tjena ka lebaka la yena Tatolo. Hoja a ka a itshwara hantle a tlohella ho mathaka a robala le bana ba batho re ka be re se mathateng ana ao re leng ho ona. O mphoqile hampe ke ne ke motshepile. Monna ke tswa hlasela Ntsie ha hae ke re o ntse a senya lelapa la ka lebitso athe ke ntse ke mathela masawana. Hele!
Bene a bua tjena a tadimile Tatolo eka o tloha a mo masola ka molamu oo a neng a o kokositse.
- Kabelo:** Theola moya weso. Lebaka leo ke leng mona ka lona ke lona lona leo o buang ka lona. Tatolo o mpoelletse hore o ne o re a hane molato empa letswalo la hae la se mo dumelle hape o rata morwetsana eno. O mpoelletse hore o ne a ke ke a phela a tseba hore o robile ngwana batho lengole ya ba o baleha boikarabello. O re o swabisitswe ke ha o se o ilo hlasela ntata kgarebe eno ya hae ha hae o sa mo rerisa le ho ko resisa feela a o tsebisitse hore ditaba ke tsa hae. Potso ya ka ke hore na monna o etsa jwang qeto e jwalo. A ko bone na o itlotlotse jwang empa taba ena e ne e ka rarolloha ha bobebe. Tatolo o mpoelletse hore ke yena monga molato mme e bile o ikemiseditse hore a nyale Mamello. O bile o re kaha yena o se a ngola materiki o tla ya batla mosebetsi e le hore Mamello a tle a kgutlele sekolong. Hape a tle a tsebe ho hlokomela mosadi le ngwana. Monna heso nna ke re re sebetse ditaba sehola e seng ka ntwana. Re ke ke ra hlola re fetola se

etsahetseng. Ke hlahisa hore ha le tjhaba re ngolle ba ha Ntsie re ba kope kopano e le hore re lokise ditaba tsa bana pele lesea le hlaha. Ke yona taba ya bohlokwa ha jwale. Kapa morero wa hao e ne e le ofe?

Bene: O buile ngwana monna. Ke yona tsela eo re lokelang ho e nka ho tloha mona. Morena o se a nkahlotse kgomo mme nka se etse molato o mong hape. Ke dumellana le wena hore re ngolle ba ha Ntsie. Monna bana ba ka o lobokanya hampe. O tsebe ke ne ke re ke atisa leruo laka jwale ke mona ke tlameha ho lefa mpa.

Kabelo: Ho lla ha ho thuse monna. Ho se ho etsahetse. Le ho nna o sola ngwana ha ho thuse. Motsotsong ona bana bana ba batla tshehetso ya rona e seng hob a lwantsha. Dinako di fetohile monna. Ha e sale dinako tsane tsa rona moo ho neng ho thwe thupa e otlollwa e le metsi. Bana ba matsatsing ana ba na le ditokelo monna. Ha ba kgannwe ka lere la tshepe. Hape ha ba thata jwalo ka rona. O tloha o re o a mo shapa a ba roballa ruri. Bana ba shatjwa ka leleme le teng o kgetha hore na o reng ha o reng. Hape ha o batle ho etsa ntho yeo o tla ikwahlaya kamorao ka lebaka la ho betwa ke pelo.

Bene: Ke mametse ka hloko weso mme ditaba tsa hao di wela ditseng tse utlwang. Ha re kopane hoseng re tlo qetela ditaba tsa lengolo. Tatolo nka sejana sena o se ise ka tlung. O bolelle mmao ke sa felehetsa rangwanao.

Kabelo: Hao, ke se ke sa dumedisa le ausi feela ke se ke bile ke tsamaya. Monna mmolelle hore ke tla mmona hosane ebile ke tla habola le motoho.

Bene le Kabelo ba potela ka ntlo.

Ketsahalo ya bohloko

Ke lapeng ha Ntsie o fihla hae mme a fumana Tumi le Mamello ba mo emetse. Hang hoba a kene Tumi a se ke a mo emela le hore a dule fatshe.

Tumi: Ra se ke ra ema ntate. Ke ne ke re kaba o tla fihla kapele. Di tsamaile jwang hle? Hobaneng morena a qetelletse a itse o se bitse Mamello feela o siile lekgotla ka lehare wa tla lata Mamello? Hona keng e neng e o thabisitse hakale ha o fihla ho rona moreneng?

Ntsie: Hana ekare motho o a o lebala. Na o ke o mpotse potso e le nngwe mme o emele hore ke arabe? Hona ha o mpotse le hore na ke batla dijo na o se o ntse o mpolaisa dipotso? Ha ke so dule le fatshe. Mamello ngwanaka mmao ke lehlanya kannete. O hlotse jwang na ngwanaka?

Mamello: Ke hlotse ntate, ke mpa ke kgathetse ke tsela ya ho ya le ho kgutla moreneng. Ho ne ho tjhesa haholo. O re tshwarele ngwanaka ha re o bolaisitse tsela. Ditaba di ile tsa fetoha yaba ha ho sa hloka hore o ka bitswa. Tumi se ka peralla tjena hle a ko ntsholele ke shwele ke tlala.

Tumi: Ke kgalletse ditaba hle ntate. O tsebe ha ke so o bone ha o thabile tjena. Ke bile ke o phehetse mala le mohodu tseo o di ratang haholo.

Ntsie: Ha se moo mosadi wa dikgomo tsa ntate. Ke tla ja sa mpana phahloha kajeno. Ha ke se ke jele ke tla o qoqela tsa moo ke tswang. Tsamaya o ilo phomola Mamello. Ke batla re ilo batlela lesea basekomo le mokotlana hosane hoseng.

Mamello: Ke a leboha ntate. Le tla robala ha monate le mme.

Mamello a bua a se a eme ka maoto eka o ne a se a emetse feela ho utlwa ntatae a re a ilo robala. A kena phaposing ya hae ya ho phomola. A ba a kwala lemati. Moeka o ne a tatetse mohala wa hae oo a fihlileng a o ntsha tlasa mosamo mme a ngola molaetsa. Molaetsa ona o ne a o ngolla Tatolo mme a mo tsebisa ka tsa pitso ya hae moreneng e sa tswellellang. Mamello o ne a sa tsebe hore le Tatolo o ne a bitsitswe mme ke yena ya entseng hore a se bitswe.

Molaetsa wa Mamello

Dumela abuti Tatolo

Ke hlotswe ho tla kopanong ya rona kajeno kaha ke ne ke

bitsitswe moreneng.

Ha ke tsebe na morena o ne a nkisa kae hobane ntate o ile a fihla a re ha ke sa hlokahala. Taba ena ha e ya ntula hamonate hoba ke a ipotsa na e bolelang kamora hore ntate wa hao a hlasele ntate mona lapeng. Abuti Tatolo hantle ho tlo etsahalang ka rona?

Tatolo a araba molaetsa wa Mamello

Dumela moratuwa waka.

Nna ke qetwa ke tlholohelo hle. Ha ke tsebe hore na ke tla bo hlotha ke sale bona. O ntshunele ngwana yeo waka. Le nna ke ne ke bitsitswe moreneng ka ditaba tsena tsa rona. Morena o ne a ilo mpotsa na ke nna ya o emisitseng na. Ke ile ka mmolella hammoho le banna ba lekgotla hore ke nna. Mohlomong le wen aba ne ba ilo o botsa ka tsona. Moratuwa, robalang hamonate mm eke enwa a mpitsa. Ke ntse ke le rata haholo.

Mamello a bobotheha moo a popometseng teng ke molaetsa ona wa Tatolo anto tima mohala le lebone a robala.

Ntsie ha qeta ho ja yaba o re ho mosadi ba ilo dihomothela dikobong kaha hlooho ya hae e opa.

Tumi: O itse mofumahadi o e tlamisitse hantle ntate? Ke bona motshwetshwenyana wa madi pela tsebe mona.

Ntsie: O ntlamme hantle. Ha re yo phomola re tla di bona hoseng.

Tumi: Hao ntate, mpoelle ditaba hle.

Ntsie: Kannete batho ha ba tsebe ho reha mabitso. Hantle ke wena ya neng a lokela ho bitswa Maditaba. O rata ditaba hle mosadi waka. *Ntsie a boela a keketeha.* E re ke o qoqele wena mosadi wa kgomo tsa ntate.

Tumi: Qala moo le fihlang kgotla he.

Ntsie: Ha o ka thola wa mamela. Ha re fihla kgotla morena a qala a botsa na ho etsahetseng mona yaba ke mmolella tsohle ho fihlela Bene a ntwantsha. Le Bene le yena a pheta lehlakore la hae. Ke mono moo a ileng a bua ka mora hae jwalo ka ha eka ke lenyoloi. Ke ha morena a tla re re tlo lata bana bana ba rona. Ho fihlang kgotla kamora ho lata bana, ke fumane a se a le teng le mora wa hae. Ho se ho engwe ka nna feela. Morena a se senye le nako

yaba hang o se a wela tabeng. A botsa Tatolo ka tsa tsebo ya hae ya Mamello le ka mpa. Tatolo a bolella morena le banna ba lekgotla hore ke yena ya imisitseng Mamello le hore ba kopana letsatsi le leng le le leng. Nakong ena ke ne ke tadimile ntatae ya ileng a fothoha moo a neng a dutse teng o bona hore o tletse kgalefo ya difefo. Feela he a boela a dula fatshe a sunya mora mahlo. Nakong ena mosadi waka pelo ya ka e ne tletse thabo e kgaphatsehang. Ke ne ke thabetse ngwana enwa w aka Mamello e oho seng motho ya sa mo rwakeng motseng mona ka hore o pharile Tatolo ka molato. Ha Tatolo a qeta ho bua, morena a mo lokolla ha sala rona. Ke ha ke tla tla ho lona hoba morena o ile a re Mamello ha a sa hlokahala hoba Tatolo o dumetse molato. Hang kamora hore le tsamaye ka kgutla kgotla moo Bene a ileng a kopa tshwarelo ka ho ntlhasela haka ka ditaba tsa mabarebare.

Tumi: Jwale o ile wa motshwarela ntate?

Ntsie: Ke ile ka mo tshwarela molemong wa ngwana enwa wa ka. Le jwale ke sa ntse ke thabile. Hele mosadi ha re robala ke bosiu.

Ntsie a tima lebone ba nto isa masapo ho beng.